

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY Departament Rolnictwa

Warszawa, 23.09.2014 r.

Informacja sygnalna

PRZEDWYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH ZIEMIOPLÓDÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾ w 2014 R.

Szacunek przedwynikowy produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2014 r. przedstawia się następująco:

- zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na ok. 27,1 mln t, tj. o 11,6% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 8,7% więcej od średniej z lat 2006-2010;
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na ok. 3,2 mln t, tj. o 20,5% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 52,1% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- zbiory ziemniaków ocenia się na 6,6 mln t, tj. o 7,7% mniej od zbiorów uzyskanych w 2013 r. i o 33,5% mniej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- zbiory buraków cukrowych szacuje się na ok. 11,0 mln t, tj. o 2,4% mniej od ubiegłorocznych, natomiast o 2,1% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na ponad 4,3 mln t, tj. o 8,2% więcej w porównaniu do produkcji z 2013 r., natomiast o 5,1% mniej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- zbiory owoców z drzew szacuje się na ok. 3,6 mln t, tj. o 2,3% więcej niż w roku ubiegłym i o 43,3% więcej od średniej z lat 2006-2010;
- zbiory owoców jagodowych szacuje się na niespełna 0,6 mln t, tj. o 7,3% mniej od produkcji uzyskanej w roku 2013, natomiast o 9,7% więcej od średniej produkcji z lat 2006-2010.

¹⁾ Informacja zawiera wyniki drugiego w br. tzw. przedwynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, II pokosu traw łąkowych, warzyw i owoców, opracowane na podstawie: wstępnych wyników czerwcowego badania rolniczego przeprowadzonego w ok. 60 tys. gospodarstw indywidualnych, reprezentacyjnego badania plonów zbóż oraz rzepaku i rzepiku w ok. 13 tys. gospodarstw indywidualnych, sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, ekspertyz rzeczoznawców terenowych i centralnych GUS, a także wartości wskaźnika zieleni opracowanego w Instytucie Geodezji i Kartografii oraz monitoringu suszy rolniczej prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w bieżącym roku

miały przede wszystkim:

Opracowanie:

Departament Rolnictwa

Kontakt w sprawach merytorycznych: D. Miziolek tel. 22 608-33-79, S. Niszczoła tel. 22 608-33-53;
e-mail: d.miziolek@stat.gov.pl, s.niszczoła@stat.gov.pl

- prowadzenie siewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w optymalnych terminach agrotechnicznych oraz w sprzyjających warunkach pogodowych;
- dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie roślin ozimych w końcowej fazie wzrostu jesienią 2013 r.;
- bardzo dobre warunki zimowania upraw ozimych – niewielkie straty zimowe – (zaorano zaledwie 0,4% zasianej powierzchni zbóż ozimych oraz 0,5% powierzchni zasianej rzepaku ozimego);
- wzrost zasiewów rzepaku i rzepiku;
- bardzo dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2014 r.;
- wczesna wiosna umożliwiającą przeprowadzenie już na początku marca pierwszych siewów co wydłużyło wegetację upraw, w tym zbóż jarych;
- wyższy areal zasiewów kukurydzy na ziarno w porównaniu do roku ubiegłego;
- korzystne warunki pogodowe w okresie przeprowadzania żniw rzepaku i zbóż;
- terminowe i sprawne przeprowadzanie prac żniwnych ograniczające ewentualne straty.

niekorzystnie natomiast wpłynęły:

- nierównomierny rozkład opadów w ciągu okresu wegetacyjnego powodujący rejonami nadmierne przesuszenie gleby;
- występujące w maju i czerwcu intensywne opady deszczu, powodujące miejscami wyleganie zbóż oraz rejonami nadmierne uwilgotnienie gleby i podtopienia pól (głównie w części południowej i południowo-wschodniej), utrudniające też wykonywanie prac polowych i zabiegów ochrony roślin;
- notowane w drugiej połowie lipca i w pierwszej połowie sierpnia bardzo wysokie temperatury powietrza i brak opadów doprowadziły lokalnie do wystąpienia suszy glebowej (głównie w północnej części kraju);
- małe wykorzystanie kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniakowego;
- zwiększone zagrożenie porażenia roślin chorobami grzybowymi spowodowane wysoką temperaturą powietrza i dużą wilgotnością;
- wyższy niż w ubiegłym roku areal uprawy zbóż jarych posiadających niższy potencjał plonotwórczy.

Warunki agrometeorologiczne w okresie wegetacji roślin pod zbiory w 2014 roku charakteryzuje poniższa tabela:

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2013 r. do lata 2014 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2013				
Wrzesień	12,1	-0,8	85,5	151,8
Październik	10,2	1,9	22,1	48,9
Listopad	5,2	2,2	45,2	111,2
ZIMA ^{b)} 2013/2014				
Grudzień	2,4	2,5	24,0	56,7
Styczeń	-1,5	0,3	39,4	130,5
Luty	2,8	3,7	13,8	51,4
WIOSNA ^{b)} 2014				
Marzec	6,3	3,6	41,3	122,5
Kwiecień	10,0	2,5	40,3	100,1
Maj	13,3	0,3	107,3	180,4
LATO ^{b)} 2014				
Czerwiec	15,7	0,0	64,4	84,3
Lipiec	20,5	3,0	87,2	101,1
Sierpień	17,4	0,2	84,5	122,1

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Zboża

Siewy zbóż ozimych pod zbiory 2014 przeprowadzano na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Do końca drugiej dekady października siewy zakończono.

Przebieg pogody w grudniu, styczniu i lutym nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących upraw, choć okresowo występowały duże spadki temperatury powietrza. Notowane w grudniu spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu dochodzące do -10°C , w styczniu do -25°C i w lutym do -20°C nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na wysokości węzła krzewienia roślin.

Ciepła i słoneczna pogoda w marcu sprzyjała rozpoczętej pod koniec lutego wegetacji ozimin. Korzystne warunki agrometeorologiczne w pierwszej dekadzie marca umożliwiały

wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin.

Przebieg pogody w kwietniu sprzyjał szybkiemu wzrostowi i rozwojowi roślin. W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia na obszarze całego kraju żyto i pszenżyto ozime, a także pszenica ozima weszły w fazę strzelania w źdźbło. W pierwszej połowie kwietnia prowadzono rozpoczęte w marcu siewy zbóż jarych, a do końca drugiej dekady miesiąca prace te zakończono. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca rozpoczęto siew kukurydzy uprawianej na zielonkę i na ziarno. W wyniku ochłodzenia występującego w pierwszej i drugiej dekadzie maja, tempo wzrostu i rozwoju roślin uległo przejściowemu spowolnieniu. Występujące w trzeciej dekadzie maja ciepłe dni przyczyniły się do znacznego przyśpieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu, miejscami intensywne i ulewne, spowodowały w wielu rejonach kraju (głównie w części południowej i południowo-wschodniej) nadmierne uwilgotnienie gleby i podtopienia. W pierwszej dekadzie maja zakończono siewy kukurydzy uprawianej na ziarno i zielonkę, a w pierwszej połowie miesiąca żyto, pszenżyto i pszenica ozima rozpoczęły kłoszenie. W trzeciej dekadzie maja na przeważającym obszarze kraju rozpoczęło się kwitnienie żyta i pszenżyta ozimego, a pod koniec miesiąca pszenicy ozimej. W ciągu miesiąca obserwowano fazę strzelania w źdźbło pszenicy jarej, jęczmienia jarego i owsa, a pod koniec maja rozpoczęło się kłoszenie tych zbóż. Zwiększone w tym czasie potrzeby wodne zbóż jarych i ozimych na obszarze całego kraju były w pełni zaspokojone.

Ciepłe dni w pierwszej i drugiej dekadzie czerwca sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin, a notowane w trzeciej dekadzie czerwca ochłodzenie przyczyniło się do przejściowego spowolnienia tempa ich wzrostu i rozwoju. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu, miejscami dość obfite, również o charakterze burzowym, spowodowały dobre uwilgotnienie gleby, jednak lokalnie spowodowały wylegnięcie łąnów zbóż. W pierwszej dekadzie czerwca obserwowano kwitnienie żyta i pszenżyta ozimego, a w drugiej dekadzie miesiąca pszenicy ozimej. W połowie miesiąca żyto i pszenżyto ozime weszły w fazę dojrzewania, a w trzeciej dekadzie czerwca rozpoczęło się dojrzewanie pszenicy ozimej. W pierwszej dekadzie czerwca trwało kłoszenie zbóż jarych, a w drugiej dekadzie miesiąca rozpoczęło się kwitnienie pszenicy jarej, jęczmienia jarego i owsa. Zwiększone zapotrzebowanie na wodę roślin zbóż jarych w tej fazie rozwoju na przeważającym obszarze kraju było zaspokojone. W lipcu w całym kraju trwało dojrzewanie zbóż ozimych i jarych w sprzyjających na ogół warunkach

pogodowych.

W bieżącym roku w trzeciej dekadzie lipca rozpoczęto żniwa zbóż ozimych i jarych. Żniwa prowadzono w sprzyjających warunkach pogodowych, a zebrane ziarno zbóż było suche i na ogół dobrej jakości. Pomimo dużego spiętrzenia prac żniwnych (równocześnie przeprowadzano zbiór rzepaku oraz zbóż ozimych i jarych), żniwa przebiegały sprawnie i pod koniec sierpnia zostały zakończone.

W szacunku przedwynikowym prognozuje się, że **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi) wyniosła około 7,5 mln ha i była większa od ubiegłorocznej o 0,2%, natomiast mniejsza o 9,8% od średniej powierzchni z lat 2006-2010.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 42,2 dt/ha tj. o 11,6% wyżej niż w 2013 r. i o 31,7% wyżej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na około 31,8 mln t, tj. o 11,8% wyżej w porównaniu do ubiegłorocznych i o 19,0% wyżej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010.

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy kukurydzy** przewidzianej do zbioru na ziarno wynosi ok. 685,5 tys. ha, tj. o 11,6% więcej niż w roku ubiegłym i o 130,0% więcej niż średnia z lat 2006-2010.

Plony kukurydzy uprawianej na ziarno szacuje się na 66,4 dt/ha, tj. o 0,9% więcej niż w roku ubiegłym i o 16,1% więcej od średniego plonu z lat 2006-2010, a **zbiory** na około 4,6 mln t, tj. o 12,7% więcej niż w 2013 r. i o 166,9% więcej niż średnia z lat 2006-2010.

Powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na około 6,7 mln ha, tj. o 0,8% mniej od zasiewów ubiegłorocznych i o 15,5% mniej od średniej powierzchni zasiewów z lat 2006-2010, w tym:

- pszenicy ogółem na ponad 2,3 mln ha, tj. o ok. 9% więcej od ubiegłorocznych,
- żyta na około 0,9 mln ha, tj. o ok. 25% mniej od ubiegłorocznych,
- jęczmienia ogółem na ponad 0,8 mln ha, tj. o ok. 1% mniej od ubiegłorocznych,
- owsa na blisko 0,5 mln ha, tj. o ok. 10% więcej od ubiegłorocznych,
- pszenżyta ogółem na około 1,3 mln ha, tj. o ok. 11% więcej od ubiegłorocznych,
- mieszanek zbożowych ogółem na blisko 0,9 mln ha, tj. o ok. 23% mniej od ubiegłorocznych.

Tabl. 2. Powierzchnia, plony i zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}
------------------	-------------------------	------	--------------------

	w liczbach bezwzględnych			2013=100
Powierzchnia w mln ha	7,9	6,8	6,7	99,2
Plony z 1 ha w dt	31,4	35,9	40,4	112,5
Zbiory w tys. t	24923,4	24262,2	27086,5	111,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy.

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi udział powierzchni zbóż ozimych wynosi 64,4%, a udział powierzchni zbóż jarych – 35,6%. W porównaniu do roku ubiegłego udział powierzchni zbóż ozimych zmniejszył się o 1,5 punktu procentowego, natomiast o tyle samo zwiększył się udział zasiewów zbóż jarych.

Szacuje się, że **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosą 40,4 dt/ha, tj. o 12,5% więcej niż w 2013 r., i o 28,7% więcej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na blisko 27,1 mln t, tj. o 11,6% więcej od ubiegłorocznych i o 8,7% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Plony zbóż podstawowych ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi oceniono na 43,7 dt/ha, tj. o 5,1 dt/ha (o 13,2%) więcej od ubiegłorocznych i o 9,4 dt/ha (27,4%) więcej od średnich plonów z lat 2006-2010.

Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 3. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2013=100
Pszenica	41,4	45,9	50,9	110,9
Żyto	24,3	28,6	31,5	110,1
Jęczmień	39,2	40,9	46,1	112,7
Pszenżyto	33,5	37,0	40,9	110,5
Mieszanki zbożowe	29,9	33,0	34,9	105,8

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy.

Zbiory zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na **około 18,8 mln t**, w tym:

- pszenicy na 10143,1 tys. t, tj. o 18,4% więcej niż w roku ubiegłym,
- żyta na 2773,7 tys. t, tj. o 17,4% mniej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 1019,3 tys. t, tj. o 16,5% więcej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 4472,3 tys. t, tj. o 15,0% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- mieszanek zbożowych na 429,5 tys. t, tj. o 11,4% mniej niż w 2013 r.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi oceniono na 34,6 dt/ha, tj. o 3,8 dt/ha (o 12,3%) więcej od ubiegłorocznych i o 7,2 dt/ha (26,3%) więcej od średnich plonów z lat 2006-2010.

Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 4. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2013=100
Pszenica	30,1	34,0	39,0	114,7
Jęczmień	29,8	34,0	38,1	112,1
Owies	24,1	27,4	30,2	110,2
Pszenżyto	26,1	30,8	34,2	111,0
Mieszanki zbożowe	26,5	29,3	32,8	111,9

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostkowy.

Zbiory zbóż podstawowych jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na około **8,2 mln t**, w tym:

- pszenicy na 1331,7 tys. t, tj. o 44,8% więcej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 2252,2 tys. t, tj. o 9,4% więcej niż zbiory ubiegłoroczne,
- owsa na 1446,2 tys. t, tj. o 21,5% więcej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 724,7 tys. t, tj. o 87,9% więcej,
- mieszanek zbożowych na 2493,8 tys. t, tj. o 1,7% mniej niż w 2013 r.

Rzepak i rzepik

Przygotowanie pól pod zasiewy rzepaku ozimego rozpoczęto w sierpniu 2013 r. Niedobór wilgoci w glebie lokalnie utrudniał wykonywanie tych prac. Rozpoczęte w połowie sierpnia siewy rzepaku ozimego, powszechnie prowadzono w trzeciej dekadzie tego miesiąca, a zakończono na początku września. Notowane we wrześniu częste opady deszczu, przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia gleby. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały

kiełkowaniu ziarna, wschodom, wzrostowi i rozwojowi roślin rzepaku. Ciepła pogoda w listopadzie z okresami dobowych wahań temperatury powietrza korzystnie wpłynęły na hartowanie roślin. Rzepak ozimy jesienią 2013 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był dobrze wyrosnięty i rozkrzewiony. W okresie od grudnia do końca lutego warunki pogodowe nie stwarzały większych zagrożeń dla zimujących roślin rzepaku. Występujące okresowo w miesiącach zimowych spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu dochodzące nawet do -25°C , nie spowodowały wymarzenia roślin. Ruszenie wegetacji rzepaku nastąpiło na początku marca, a więc o 3-4 tygodnie wcześniej niż przed rokiem. Wegetacja roślin w kolejnych miesiącach przebiegała na ogół bez większych zakłóceń. W drugiej dekadzie kwietnia na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec kwietnia i w maju obserwowano kwitnienie rzepaku ozimego, a także jarego. Kwitnienie było obfite i długie, jednak zmienna majowa pogoda nie zawsze sprzyjała zapylaniu i dobremu wiązaniu łuszczyń. Występujące w maju i czerwcu częste opady deszczu przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia gleby, z wyłączeniem rejonów gdzie burze w połączeniu z ulewnym deszczem doprowadziły do nadmiaru wilgoci w glebie. Żniwa rzepaku rozpoczęto pod koniec pierwszej połowy lipca, a zakończono w połowie sierpnia. Przebiegały one na ogół bez zakłóceń, podczas suchej i słonecznej pogody.

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku** ogółem wzrosła w porównaniu do ubiegłorocznej o ok. 30,4 tys. ha (o 3,3%) i wynosiła 951,1 tys. ha.

Plony rzepaku i rzepiku ocenia się na 33,9 dt/ha, tj. o 4,8 dt/ha (o 16,5%) więcej od uzyskanych w 2013 r.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na około 3,2 mln t, tj. o 20,5% więcej niż w roku ubiegłym.

Tabl. 5. Powierzchnia, plony i zbiory rzepaku i rzepiku ogółem

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2013=100
Powierzchnia w mln ha	0,8	0,9	1,0	103,3
Plony z 1 ha w dt	26,9	29,1	33,9	116,5
Zbiory w tys. t	2122,5	2677,7	3227,8	120,5

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostowy.

Ziemniaki

Dotychczasowy przebieg warunków pogodowych był na ogół korzystny dla uprawy ziemniaków. Nadejście wczesnej wiosny oraz dość ciepła pogoda w marcu z umiarkowanymi opadami deszczu pozwoliły na wczesne rozpoczęcie prac polowych i sadzenie ziemniaków przeznaczonych na wczesny zbiór. Większość plantacji (przeznaczonych na późniejszy zbiór) zostało zasadzonych w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia. Ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała wykonywaniu tych prac. Występujące w pierwszej i drugiej dekadzie maja ochłodzenie wydłużyło okres wschodów ziemniaka, a ciepłe dni z opadami deszczu w trzeciej dekadzie miesiąca przyczyniły się do znacznego przyspieszenia tempa ich wzrostu i rozwoju. Lokalnie obfite opady deszczu spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby i podtopienia plantacji, powodując również przejściowe utrudnienia we właściwej pielęgnacji plantacji tych roślin. Warunki pogodowe w czerwcu i w pierwszej połowie lipca (zbliżone do optymalnych), były bardzo korzystne dla plonowania tego gatunku. Wysokie temperatury powietrza oraz dobre uwilgotnienie gleby sprzyjały zawiązywaniu bulw oraz wzrostowi i rozwojowi roślin. W drugiej połowie lipca i w pierwszej połowie sierpnia w wielu rejonach kraju wystąpił brak opadów. Notowane w drugiej połowie lipca i w pierwszej połowie sierpnia bardzo wysokie temperatury powietrza doprowadziły lokalnie do wystąpienia suszy glebowej (głównie w północnej części kraju), co dla roślin ziemniaka było bardzo niekorzystne. W okresie lipca i sierpnia, kiedy przypada największa kumulacja przyrostu plonów ziemniaka, niekorzystne warunki atmosferyczne w wielu rejonach kraju spowodowały redukcję plonowania niektórych odmian. W końcu sierpnia i we wrześniu warunki wegetacji ziemniaka poprawiły się, co sprzyja plonowaniu odmian późniejszych. Dotychczas nie obserwuje się uszkodzenia plantacji przez zarazę ziemniaka, niski był również poziom uszkodzeń roślin przez stonkę.

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy ziemniaków** (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) wynosi około 267 tys. ha.

Szacuje się, że **plony ziemniaków** wyniosą 246 dt/ha.

Zbiory ziemniaków (bez zbiorów w ogrodach przydomowych) przy zmniejszonej powierzchni uprawy i wyższych od ubiegłorocznych plonach wyniosą około 6,6 mln t.

Buraki cukrowe

Z uwagi na wczesną wiosnę, do pierwszych siewów buraków cukrowych w wielu rejonach kraju przystąpiono w bieżącym roku już w drugiej dekadzie marca, ale powszechnie prowadzono w pierwszej połowie kwietnia. Ze względu na chłodne noce wschody roślin zbyt wcześnie wysianych były powolne i niewyrównane. Na plantacjach, na których nasiona

buraków cukrowych wysiano nieco później wschody pojawiły się szybko i były na ogół wyrównane. W wielu rejonach kraju majowe opady deszczu spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby. W wyniku majowych opadów, w wielu rejonach kraju utrudnione było chemiczne zwalczanie chwastów oraz zastosowanie prawidłowego nawożenia i ochrony roślin przed chorobami. Późniejsza poprawa pogody spowodowała intensywny wzrost buraka cukrowego. Wysokie temperatury powietrza i nierównomierny rozkład opadów w lipcu i w sierpniu spowodowały w wielu rejonach kraju podsychanie liści oraz zahamowanie wzrostu i rozwoju roślin. Szacuje się, że w północnych województwach, na skutek zbyt małych opadów i rejonami nadmiernego przesuszenia gleby plonowanie buraków może być nieco gorsze niż w pozostałych rejonach kraju. Ogólnie jednak stan plantacji buraków cukrowych jest dobry, pozwala na szacowanie dość wysokich plonów, choć nieco niższych od ubiegłorocznych. Obsadę roślin szacuje się na 97 tys. sztuk na 1 ha powierzchni.

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy buraków cukrowych** w bieżącym roku wynosi ok. 190,6 tys. ha i jest o 3,1 tys. ha, tj. o 1,6% mniejsza od ubiegłorocznej.

Szacuje się, że **plony buraków cukrowych** będą niższe od ubiegłorocznych o 5 dt/ha, tj. o 0,9% i wyniosą 575 dt/ha, a zbiory wyniosą 10959,0 tys. t, tj. 275,2 tys. t (2,4%) mniej od zbiorów ubiegłorocznych.

Tabl. 6. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2013=100
Powierzchnia w tys. ha	220,7	193,7	190,6	98,4
Plony z 1 ha w dt	487	580	575	99,1
Zbiory w tys. t	10738,7	11234,2	10959,0	97,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostowy.

Siano łąkowe

Stan trwałych użytków zielonych po zimie był dobry, oceniony na poziomie średniej z wielolecia. Wiosenna wegetacja roślin rozpoczęta bardzo wczesnie przebiegała bez zakłóceń, lecz nie dynamicznie. Dobrze rozkrzewione trawy z początkiem maja weszły w fazę strzelania w źdźbło. Zaopatrzenie roślinności łąkowej w wodę pod zbiory pierwszego pokosu było dobre, a

szczególnie korzystny wpływ na wielkość plonu pierwszego pokosu miały majowe opady deszczu, gdy roślinność łąkowa znajdowała się w fazie strzelania w źdźbło i kłoszenia. Do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego przystąpiono miejscami w trzeciej dekadzie maja, jednak występujące na przełomie maja i czerwca opady deszczu spowodowały, że sprzęt pierwszego pokosu siana przeciągnął się aż do połowy czerwca, a lokalnie nawet dłużej. Warunki wegetacji roślinności łąkowej po zbiorze pierwszego pokosu były na ogół dobre, chociaż regionalnie zróżnicowane. Zbyt mała ilość opadów w lipcu w północnej części kraju oraz bardzo wysokie temperatury powietrza nie sprzyjały intensywnemu wzrostowi roślinności łąkowej. Rejonami obserwowano również, że drugi pokos na znacznych powierzchniach łąk trwałych (zwłaszcza na terenach wyżej położonych) wypasano, ze względu na słabsze odrastanie runi na pastwiskach. Czynnikiem ograniczającym plonowanie z użytków zielonych jest niskie ich nawożenie. Ograniczone nawożenie wpływa na pogorszenie składu gatunkowego traw na trwałych użytkach zielonych.

Plony II pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na 17,6 dt/ha, natomiast zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniosły około 4,7 mln t.

Warzywa gruntowe

Siewy warzyw gruntowych na przeważającym obszarze kraju rozpoczęły się wyjątkowo wcześnie (w wielu rejonach już w pierwszej połowie marca). Sytuacja agrometeorologiczna podczas siewów i wschodów warzyw była na ogół korzystna, a tylko w niektórych rejonach wystąpiły niesprzyjające warunki dla wczesnego rozwoju roślin. Przeważnie jednak wzrost roślin był wyrównany i do około połowy kwietnia wegetacja przebiegała w większości bez zakłóceń. Później nastąpiło znaczne zróżnicowanie warunków agrometeorologicznych w poszczególnych rejonach kraju. Na niektórych plantacjach zanotowano negatywny wpływ przymrozków na rozwój warzyw wczesnych. Majowe chłody spowodowały ponadto opóźnienie w wysiewie niektórych warzyw ciepłolubnych. Ponadto część plantacji zostało podtopionych lub zalanych w wyniku obfitych opadów deszczu i powodzi, które dotknęły niektóre rejony kraju w drugiej połowie maja. Od czerwca pogoda zdecydowanie poprawiła się, a warunki wegetacji warzyw gruntowych były i nadal są bardzo korzystne. Ciepło i dostateczna ilość wilgoci w glebie zapewniły doskonale warunki dla

plonowania warzyw, zarówno odmian wcześniejszych, jak i późniejszych. Wrześniowa aura sprzyja szczególnie dobremu plonowaniu warzyw korzeniowych i cebuli oraz warzyw kapustnych.

Ocenia się, że łączna produkcja warzyw gruntowych w 2014 r. wyniesie ponad 4,3 mln ton i w porównaniu do roku ubiegłego będzie wyższa o 8,2%, jednak o 5,1% niższa od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Przewiduje się, że zbiory wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych, z wyjątkiem pomidorów, będą wyższe od uzyskanych w roku ubiegłym. Będzie to przede wszystkim wynikiem bardzo dobrego plonowania większości gatunków, jednak obecny szacunek tegorocznej produkcji warzyw jest wyjątkowo trudny z uwagi na problemy związane z ich eksportem. Potencjana produkcja wielu gatunków warzyw w bieżącym roku może zostać niezebrana ze względu na występujące trudności z ich zbytem. Jeśli jednak wpływ embarga na eksport do Rosji okaże się mniejszy niż obecnie szacowany, to zbiory większości gatunków mogą być wyższe od prezentowanych w niniejszej notatce. Na obecnym etapie szacowania trudno jest określić powierzchnię, z której zbiór nie będzie dokonany. W związku z tym w kolejnym szacunku (wynikowym), który będzie przeprowadzany od poziomu gmin, przewiduje się możliwość skorygowania podanej poniżej produkcji poszczególnych gatunków warzyw gruntowych.

Tabl. 7. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2006 - 2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	w tys. t			2013=100
Ogółem	4565	4004	4332	108,2
kapusta	1195	975	1062	108,9
kalafior	220	210	245	116,6
cebula	649	551	587	106,5
marchew jadalna	853	743	758	102,1
buraki ćwikłowe	336	298	330	110,7
ogórki	269	254	254	100,0
pomidory	254	270	258	95,5
pozostałe ^{c)}	787	703	837	119,1

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy. c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Owoce z drzew

Przezimowanie drzew owocowych w okresie zimy 2013/2014 było na ogół dobre, w skali całego kraju nie odnotowano znaczących uszkodzeń. Łagodna zima przyczyniła się natomiast do wzrostu populacji szkodników. Wiosenne wznowienie wegetacji nastąpiło wyjątkowo wcześnie. Kwitnienie drzew owocowych było przyspieszone (w niektórych rejonach nawet o 3 - 4 tygodnie w porównaniu do przeciętnego terminu). Drzewa owocowe kwitły przeważnie obficie, jedynie w gruszech zaobserwowano słabsze kwitnienie w stosunku do roku ubiegłego. Na niektórych plantacjach warunki nie sprzyjały oblotowi pszczół. Wczesnowiosenna wegetacja drzew przebiegała jednak na ogół bez zakłóceń, a tylko w niektórych częściach kraju zanotowano początkowo brak dostatecznej ilości wody, natomiast w innych nadmiar opadów. W drugiej dekadzie kwietnia lokalnie wystąpiły przymrozki. Kolejna fala wiosennych przymrozków, obejmująca swoim zasięgiem większą część kraju, wystąpiła na początku maja. Na niektórych plantacjach odnotowano znaczące straty przymrozkowe (szczególnie w brzoskwiniach, morelach, czereśniach i wiśniach, a także w orzechach włoskich). Wielkość strat była zależna od położenia plantacji oraz odmiany. W jabłoniach największe straty przymrozkowe zaobserwowano wśród odmian Jonagold, Lobo, Gala, Gloster. W drugiej dekadzie maja obfite opady deszczu skutkowały w wielu rejonach podtopieniami i zalaniem upraw. Deszczowa pogoda utrudniała walkę z chorobami i szkodnikami upraw sadowniczych. W większości sadów niechronionych i upraw przydomowych nasilenie parcha jest w tym roku bardzo duże. Od czerwca pogoda się ustabilizowała i wzrost owoców przebiegał w sprzyjających warunkach. Opad czerwcowy przerzedził zawiązki w takim stopniu, który pozwolił na znaczne zwiększenie masy owoców. Korzystne warunki ich wzrostu utrzymywały się przez całe lato i w dalszym ciągu sprzyjają dobremu dorastaniu i wybarwianiu owoców zbieranych jesienią. Jeśli takie warunki utrzymają się, to można spodziewać się zbiorów nawet wyższych niż obecnie szacowane. Problemem może być przerośnięcie owoców (jabłek, gruszek) obniżające znacznie ich wartość przechowalniczą oraz kłopoty z ich zbytym związane z rosyjskim embargiem. Problemy ze zbytym owoców wystąpiły w przypadku wiśni. Niektórzy sadownicy zaniechali ich zbioru, z uwagi na niską cenę skupu tych owoców i trudnościami ze sprzedażą.

Tabl. 8. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2006 - 2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	w tys. t			2013=100
Ogółem	2515	3522	3604	102,3
jabłonie	2136	3085	3171	102,8
grusze	58	76	75	98,9
śliwy	93	102	109	106,0
wiśnie	168	188	178	94,8
czereśnie	38	48	48	101,5
pozostałe ^{c)}	21	23	23	102,0

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy. c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Według przedwynikowego szacunku zbiory owoców z drzew w bieżącym roku będą wysokie – o 2,3% wyższe od wysokich zbiorów uzyskanych w roku 2013 i wyniosą około 3,6 mln t. Tegoroczną produkcję owoców z drzew ocenia się na poziomie znacznie wyższym od średniej z lat 2006 – 2010 (o ponad 43%). Przewiduje się, że wyższa od ubiegłorocznej będzie produkcja wszystkich gatunków owoców z drzew z wyjątkiem wiśni oraz gruszek. Produkcja gruszek może osiągnąć jednak poziom zbliżony do ubiegłorocznego, ponieważ owoce dobrze dorastają.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Plantacje krzewów owocowych i truskawek przetrzymały w większości dobrze. Niewielkie uszkodzenia mrozowe zanotowano jedynie lokalnie, jednak na niektórych plantacjach wiosną odnotowano znaczące straty przymrozkowe (szczególnie w porzeczkach, borówce wysokiej i winorośli).

Szacuje się, że zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosą w bieżącym roku ok. 562 tys. t, tj. o 7,3% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast o 9,7% więcej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Według przedwynikowego szacunku, wyższe od ubiegłorocznych będą jedynie zbiory malin i truskawek. Zbiory malin ocenia się na około 124 tys. t, tj. o 2,8% więcej od zbiorów roku ubiegłego i aż o ponad 70% więcej od średniej produkcji z lat 2006 – 2010 (w bieżącym roku zanotowano korzystne warunki wegetacji zarówno dla malin letnich, jak i jesiennych). Tegoroczną produkcję truskawek ocenia się na ok. 197 tys. t, tj. o ponad 2% więcej od uzyskanej w poprzednim sezonie i o

ponad 7% więcej od średniej produkcji z lat 2006 – 2010 (warunki podczas owocowania truskawek w bieżącym roku były na ogół dobre - odpowiednia temperatura i dostateczna ilość opadów).

Tabl. 9. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2006 - 2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}	
	w tys. t			2013=100
Ogółem	512	607	562	92,7
truskawki	184	193	197	102,5
maliny	73	121	124	102,8
porzeczki	185	198	163	82,2
agrest	15	15	13	86,4
pozostałe ^{c)}	55	80	64	80,9

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwinykowy. c) Aronia, borówka wysoka i inne.

Według szacunku rzeczoznawców GUS tegoroczne zbiory porzeczki ocenia się na ok. 163 tys. t, w tym produkcję porzeczki czarnej szacuje się na 124 tys. t. Należy przy tym podkreślić, że podany wyżej szacunek zbiorów obejmuje całą produkcję, nie tylko towarową, ale także pochodzącą z ogrodów przydomowych i upraw poza sadami. Tegoroczna produkcja porzeczki czarnej byłaby znacznie większa, gdyby wszystkie owoce zostały zebrane. Jednak, podobnie jak w przypadku wiśni, wielu plantatorów zaniechało zbiorów czarnej porzeczki przeznaczonych do przemysłu z uwagi na niską cenę ich skupu.

Zbiory agrestu oceniono na poziomie niższym od ubiegłorocznego z uwagi na ograniczenie powierzchni uprawy tego gatunku.

x

x

x

Szacunek przedwinykowy produkcji głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych jest wynikiem ocen plonów i zbiorów przeprowadzonych przez ekspertów terenowych GUS, uwzględniających zróżnicowanie i zmienność warunków agrometeorologicznych zarówno w poszczególnych fazach rozwojowych roślin, jak i w ujęciach regionalnych. Przy opracowywaniu danych zbiorczych korzystano również z wyników badań Instytutu Geodezji i Kartografii dotyczących wartości wskaźnika zieleni oraz z badań Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB dotyczących monitoringu suszy rolniczej w poszczególnych rejonach Polski (stanu zagrożenia suszą rolniczą dla niektórych upraw).